

Dokument-ID: 30273
Versjon: 9
Status: Godkjent

Dokumentansvarlig:
Inger Lise Lodberg
Utarbeidet av:
Gruo Strøm Clementz

Godkjent av:
Sissel Reidun Eik Haave

Godkjent fra:
07.12.2016

1. Endringer siden forrige versjon

Versjon 9: Analysen renin er nå ikke "renin aktivitets måling", men renin massemåling; fjernet "aktivitet" fra tabellen

Versjon 8: Nye rutiner ved prøvetaking og forsendelse av Renin, C-peptid, Insulin, Proinsulin og PIIINP

2. Innhold

Analyser som krever spesiell prøvetaking og forsendelse

For analyser som krever frosset prøvemateriale: Send ett glass per analyse.

I tillegg gjelder den enkelte rørleverandør sine retningslinjer for blodprøvetaking og prøvebehandling.

1. ACTH, adrenokortikotropin

- Prøven tas på avkjølte EDTA-rør. Nødvendig prøvevolum = 0,5 ml plasma.
- Røret fylles helt.
- EDTA-røret settes i isvann og sentrifugeres i kjølesentrifuge innen 30 minutter.
- Plasma overføres til plastrør og fryses umiddelbart .
- PLASMA SENDES FROSSET TIL LABORATORIET

2. ADH, antidiuretisk hormon

- Prøven tas på avkjølte EDTA-rør. Nødvendig prøvevolum = 2,25 ml plasma.
- Røret fylles helt.
- Røret settes i isvann og sentrifugeres i kjølesentrifuge innen 30 minutter.
- Plasma overføres til plastrør og fryses umiddelbart.
- PLASMA SENDES FROSSET TIL LABORATORIET

Vær oppmerksom på at dokumentet kan være endret etter utskrift.

3. CTX-I, karboksyterminalt telopeptid fra type I kollagen

- Prøven tas på serumrør med/uten gel. Nødvendig prøvevolum = 0,6 ml serum.
- Røret sentrifugeres så snart som mulig etter fullstendig koagulasjon (innen 1 time).
- Serum overføres til plastrør og fryses umiddelbart.
- SERUM SENDES FROSSET TIL LABORATORIET

4. C-PEPTID

- C-peptid degraderes gradvis i romtemperatur og ved henstand på gel.
- Prøven tas på serumrør med/uten gel.
- Serum må overføres til et nytt rør etter sentrifugering og være uten hemolyse. NB! Serum kan ikke bli værende på gel.
- Forsendelse med post før helg/helligdag bør unngås.

5. GLUKAGON

- Prøven tas på avkjølte EDTA-rør tilsatt aprotinin. Rør kan bestilles hos leverandør, eventuelt fås ved henv. Hormonlaboratoriet. Nødvendig prøvevolum = 0,5 ml plasma.
- Røret fylles helt.
- Røret settes i isvann og sentrifugeres i kjølesentrifuge innen 30 minutter.
- Plasma overføres til plastrør og fryses umiddelbart.
- PLASMA SENDES FROSSET TIL LABORATORIET

6. HYPOKRETIN

- Minimum 0,5 ml spinalvæske tappes på plastrør som tåler nedfrysing til -70°C (ved langtidslagring). Settes på is straks etter tapping!
- Evt. kjølesentrifuger spinalvæsken snarest ved blodtilblanding og avpippeter til nytt rør.

Vær oppmerksom på at dokumentet kan være endret etter utskrift.

Laboratoriedokument PS 11 Informasjon om prøvetaking og forsendelse, Hlab	Utskriftsdato: 12.12.2017	
Dokumentansvarlig: Inger Lise Lodberg	Godkjent av: Sissel Reidun Eik Haave	Dokument-Id: 30273 - Versjon: 9 Side 2 av 8

-Prøvematerialet sendes på tørris så raskt som mulig til Hormonlaboratoriet, bygg 23, Oslo universitetssykehus, Aker, Trondheimsveien 235, Oslo

Dersom rask forsendelse ikke er mulig må prøven fryses ned til -20°C, og kan da lagres i inntil 1 uke før prøven sendes Hormonlaboratoriet på tørris. Lengre tids lagring krever nedfrysing til -70°C.

7. HFE, "Hemokromatose-mutasjon"

- Prøven tas på EDTA-rør (helst plastrør). Nødvendig prøvevolum = 3 ml fullblod.

- EDTA-røret sendes til laboratoriet.

NB! Prøven skal ikke sentrifugeres.

8. IGF-1, insulinlignende vekstfaktor 1

- Prøven tas på serumrør med/uten gel. Nødvendig prøvevolum = 0,5 ml serum.

- Røret sentrifugeres etter fullstendig koagulasjon så snart som mulig (innen 1 time).

- Serum overføres til plastrør og fryses umiddelbart .

- SERUM SENDES FROSSET TIL LABORATORIET

9. INSULIN

- Insulin degraderes gradvis i romtemperatur og ved henstand på gel.

- Prøven tas på serumrør med/uten gel.

- Serum må overføres til et nytt rør etter sentrifugering og være uten hemolyse. NB! Serum kan ikke bli værende på gel.

- Forsendelse med post før helg/helligdag bør unngås.

10. KALSIUM, FRITT

- Prøven tas på serumrør med gel. NB! Røret fylles helt.

- Gelrøret sentrifugeres etter 30 minutters koagulasjon med korken på (ikke kjøling).

Vær oppmerksom på at dokumentet kan være endret etter utskrift.

Laboratedokument PS 11 Informasjon om prøvetaking og forsendelse, Hlab	Utskriftsdato: 12.12.2017
Dokumentansvarlig: Inger Lise Lodberg	Godkjent av: Sissel Reidun Eik Haave
Dokument-Id: 30273 - Versjon: 9	Side 3 av 8

- Gelrøret fryses umiddelbart.
- PRØVEN SENDES FROSSET TIL LABORATORIET

11. KATEKOLAMINER, adrenalin, noradrenalin og VMA, vanilinmandelsyre I URIN

- Pasienten samler døggnurin i en beholder på 2 l tilsatt 100 ml 1,0 mol/l svovelsyre eller saltsyre. Beholder (2 l) med tilsetning kan lånes fra laboratoriet.
- Første morgenurin kastes. Deretter samles all urin i beholderen med syre til og med morgenurinen dagen etter. Beholderen må stå kjølig under urinsamlingen. Døgnmengden blandes godt, volumet måles og noteres på rekvisisjonen, og 30 ml sendes laboratoriet.
- Tidspunkt for start og avslutning på urinsamlingen oppgis på rekvisisjonen.
- NB! Husk å returnere lånte beholdere til laboratoriet.

12. LAKOSEINTOLERANSE GENTEST

- Prøven tas på EDTA-rør (helst plastrør) . Nødvendig prøvevolum = 3 ml fullblod.
- EDTA-røret sendes til laboratoriet.
- NB! Prøven skal ikke sentrifugeres.

13. METANEFRI/NORMETANEFRI

- Prøven tas på EDTA-rør. Nødvendig prøvevolum = 1,0 ml plasma.
- Røret fylles helt.
- EDTA-røret sentrifugeres innen 30 minutter.
- Plasma overføres til plastrør og fryses umiddelbart .
- PLASMA SENDES FROSSET TIL LABORATORIET.

14. OSTEOKALSIN

- Prøven tas på serumrør med/uten gel. Nødvendig prøvevolum = 0,5 ml serum.
- Røret sentrifugeres etter fullstendig koagulasjon så snart som mulig (innen 1 time).

Vær oppmerksom på at dokumentet kan være endret etter utskrift.

Laboratoriedokument PS 11 Informasjon om prøvetaking og forsendelse, Hlab	Utskriftsdato: 12.12.2017
Dokumentansvarlig: Inger Lise Lodberg	Godkjent av: Sissel Reidun Eik Haave
Dokument-Id: 30273 - Versjon: 9	Side 4 av 8

- Serum overføres til plastrør og fryses umiddelbart .
- SERUM SENDES FROSSET TIL LABORATORIET

15. PIIINP, Intakt N-terminal propeptid av type III prokollagen

- Prøven tas på serumrør med/uten gel. Nødvendig prøvevolum = 1,0 ml serum.
- Røret sentrifugeres etter fullstendig koagulasjon (30-120 min).
- Serum overføres til plastrør og fryses .
- SERUM SENDES FROSSET TIL LABORATORIET

16. PROINSULIN

- Proinsulin degraderes gradvis i romtemperatur og ved henstand på gel.
- Prøven tas på serumrør med/uten gel.
- Serum må overføres til et nytt rør etter sentrifugering og være uten hemolyse. NB! Serum kan ikke bli værende på gel.
- Forsendelse med post før helg/helligdag bør unngås.

17. PTH, paratyreoideahormon

- Prøven tas på serumrør med/uten gel. Nødvendig prøvevolum = 0,5 ml serum.
- Røret sentrifugeres så snart som mulig etter fullstendig koagulasjon (innen 1 time).
- Serum overføres til plastrør og fryses umiddelbart .
- SERUM SENDES FROSSET TIL LABORATORIET

18. PTHrP, PTH-relatert peptid

- Prøven tas på avkjølte EDTA-rør tilsatt leupeptin løst i aprotinin. Rør med tilsetning oppbevares ved 2-8°C og kan fås ved henvendelse til Hormonlaboratoriet. Nødvendig prøvevolum = 1 ml plasma.
- Røret fylles helt.

Vær oppmerksom på at dokumentet kan være endret etter utskrift.

Laboratedokument PS 11 Informasjon om prøvetaking og forsendelse, Hlab		Utskriftsdato: 12.12.2017
Dokumentansvarlig: Inger Lise Lodberg	Godkjent av: Sissel Reidun Eik Haave	Dokument-Id: 30273 - Versjon: 9 Side 5 av 8

- Røret settes i isvann og sentrifugeres i kjølesentrifuge innen 30 minutter.
- Plasma overføres til plastrør og fryses umiddelbart.
- PLASMA SENDES FROSSET TIL LABORATORIET

19. RENIN

- Prøven tas på EDTA-rør. Nødvendig prøvevolum = 1 ml plasma.
- Røret fylles helt.
- EDTA-røret må være romtemperert før og under prøvetaking.
- EDTA-røret sentrifugeres i romtemperatur innen 30 minutter.
- Plasma overføres til plastrør og fryses umiddelbart.
- NB! Røret til Renin kan ikke deles med andre analyser.
- PLASMA SENDES FROSSET TIL LABORATORIET.

20. Egen prosedyre: PS 29 Samling av spyttprøver med Salivette

21. Analyser som krever spesielle forholdsregler ved prøvetaking, og/eller som må sendes frosset i rør som tåler frysing : se tabell under

Analyse	Type glass	Prøvevolum	Spesielle forholdsregler	
ACTH	EDTA-rør (lilla kork)	0,5 ml plasma	Røret må stå på is før og etter prøvetaking og må fylles helt	Blandes. Sentrifugeres i kjølesentrifuge innen 30 minutter. Plasma overføres til plastrør og fryses umiddelbart.
ADH, Antidiuretisk Hormon	EDTA-rør (lilla kork)	2,25 ml plasma	Røret må stå på is før og etter prøvetaking og må fylles helt.	Blandes. Sentrifugeres i kjølesentrifuge innen 30 minutter. Plasma overføres til plastrør og fryses umiddelbart.

Vær oppmerksom på at dokumentet kan være endret etter utskrift.

C-peptid	Serumrør med/uten gel	0,5 ml serum	Serum må avpipetteres etter sentrifugering og være uten hemolyse. Forsendelse med post før helg/helligdag bør unngås.	
CTX-I	Serumrør med/uten gel	0,6 ml serum		Sentrifugeres etter fullstendig koagulasjon, henstand 30-60 min. Umiddelbart etterpå overføres serum til plastrør og fryses.
Glukagon	EDTA-rør* m/aprotinin	0,5 ml plasma	Røret må stå på is før og etter prøvetaking og må fylles helt.	Blandes. Sentrifugeres i kjølesentrifuge innen 30 minutter. Plasma overføres til plastrør og fryses umiddelbart.
Hypokretin	plastglass som tåler -70 grader	0,5 ml spinalvæske	Settes straks på is etter tapping	Prøvematerialet sendes på tørris så raskt som mulig til Hormonlaboratoriet
HormonlaboratorietHFE, "Hemokromatose-mutasjon"	EDTA-rør (lilla kork)	3 ml fullblod		Blandes. Sentrifugeres ikke .
IGF-1	Serumrør med/uten gel	0,5 ml serum		Sentrifugeres etter fullstendig koagulasjon, henstand 30-60 min. Umiddelbart etterpå overføres serum til plastrør og fryses.
Insulin	Serumrør med/uten gel	0,5 ml serum	Serum må avpipetteres etter sentrifugering og være uten hemolyse. Forsendelse med post før helg/helligdag bør unngås	
Kalsium, fritt	Serumrør med gel	Et fullt rør serum	Røret må fylles helt. Fullstendig separasjon og minimal lufttilgang er viktig.	Blandes. Sentrifugeres etter 30 minutter i romtemp. med korken på . Fryses umiddelbart.
Katekolaminer	Døgnurin tilsatt 100ml 1,0 mol/l svovelsyre	30 ml	Se beskrivelse av prøvetaking side 4	Blandes. Mål diurese. 30 ml sendes laboratoriet.
Laktoseintoleranse-gentest	EDTA-rør (lilla kork)	3 ml fullblod		Blandes. Sentrifugeres ikke .
Metanefrin/ Normetanefrin	EDTA-rør (lilla kork)	1,0 ml plasma	Røret fylles helt.	Blandes. Sentrifugeres innen 30 minutter. Plasma overføres til plastrør og fryses umiddelbart.
Osteokalsin	Serumrør med/uten gel	0,5 ml serum		Sentrifugeres etter fullstendig koagulasjon, henstand 30-60 min. Umiddelbart etterpå overføres serum til plastrør og fryses.
PIINP	Serumrør med/uten gel	1,0 ml serum		Sentrifugeres etter fullstendig koagulasjon, henstand 30-120 min. Serum overføres til plastrør og fryses.
Proinsulin	Serumrør med/uten gel	0,5 ml serum	Serum må avpipetteres etter sentrifugering og være uten hemolyse. Forsendelse med post før helg/helligdag bør unngås	
PTH	Serumrør med/uten gel	0,5 ml serum		Sentrifugeres etter fullstendig koagulasjon, henstand 30-60 min. Umiddelbart etterpå overføres serum til plastrør og fryses.
PTHrP, PTH-relatert peptid	EDTA-rør * m/aprotinin og leupeptin	1 ml plasma	Røret må stå på is før og etter prøvetaking og må fylles helt.	Blandes. Sentrifugeres i kjølesentrifuge innen 30 minutter . Plasma overføres til plastrør og fryses umiddelbart.
Renin	EDTA-rør	1 ml plasma	Røret må være romtemperert før og under prøvetaking og må fylles helt.	Blandes. Sentrifugeres i romtemperatur innen 30 minutter . Plasma overføres til plastrør og fryses umiddelbart
Spyttprøver	Salivetteprøvetakingskit Salivetter tilsatt citrat (grønn kork) kan ikke benyttes	spytt	Tygg på tampongen i ca. 1 minutt.	Tampongen plasseres i hylsen/røret og sendes laboratoriet innen en uke. Prøven oppbevares i kjøleskap før forsendelse.

* Spesialglass

Vær oppmerksom på at dokumentet kan være endret etter utskrift.

Laboratedokument PS 11 Informasjon om prøvetaking og forsendelse, Hlab		Utskriftsdato: 12.12.2017
Dokumentansvarlig: Inger Lise Lodberg	Godkjent av: Sissel Reidun Eik Haave	Dokument-Id: 30273 - Versjon: 9
		Side 7 av 8

Andre eHåndboksdokumenter

- [SG 08 Kopioversikt for PS 11 Informasjon om prøvetaking og forsendelse](#)
- [PS 12 Samling av døggnurin, Hlab](#)
- [PS 29 Samling av spyttprøver med Salivette, Hlab](#)

Vær oppmerksom på at dokumentet kan være endret etter utskrift.

Laboratoriedokument PS 11 Informasjon om prøvetaking og forsendelse, Hlab	Utskriftsdato: 12.12.2017
Dokumentansvarlig: Inger Lise Lodberg	Godkjent av: Sissel Reidun Eik Haave
Dokument-Id: 30273 - Versjon: 9	Side 8 av 8